

Metsähallitus, Rannikon luontopalvelut

Asko Ijäs, erikoissuunnittelija

Varsinais-Suomen ELY -keskus, Luonnonsuojeluyksikkö

Marja Vieno, ylitarkastaja

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry

**Asia: Kakkerinsuon osaennallistamissuunnitelma ja toimenpidelupahakemus
vuodelle 2025, Eurajoki – Eura**

Toimenpidesuunnitelma

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys suunnittelee kolmannentoista käsipadon rakentamista Metsähallituksen omistamalle Kakkerinsuon Natura-alueelle. Kohde sijaitsee Eurajoen kunnan aluella, suon pohjoisreunassa, Peräjärven alueen pohjoispuolella.

Sijainti: Sijainti: N=6802139.761, E=225228.264 (ETRS-TM35FIN)

Vesiensuojeluyhdistyksen suunnitelmana on täydentää ennallistamista samassa avo-ojassa kuin se on tehnyt vuosina 2023 ja 2024. Se olisi viides kyseiseen avo-ojaan rakennettava pato. Tarkoituksena on rakentaa lähelle ojan suuta V-patomallinen käsipato. Pato sijaitsisi lähellä Natura-alueen rajaa (Karttaliite: Uudet padot_2024; kohde 3 ja Kuva: K1_24). Padon V-aukon alin osa on suunniteltu 20 cm avo-ojan pohjan yläpuolelle. Kuvassa merkkikepin valkoinen pää osoittaa V-aukon alimman tason (Kuva: K2_24). V-padolla ja ojaan aiemmin rakennetuilla neljällä käsipadolla (Kuvat: K3_1_23; K4_2_23; K5_1_24; K6_2_24) estetään padon vaikutusalueella olevien yksityismaiden vettymisriski.

Patomuurien pystyputut juntataan mahdollisimman syvälle turpeeseen syvävirtausten estämiseksi. Padon rakentamisessa on tarkoitus käyttää materiaalina rankapuita (arvioitu tarve 2 – 4 runkoa) sekä rahkaturvetta. Turpeen arvioitu tarve on maksimissaan yksi kuutiometri. Rankapuut pyritään ottamaan padotettavan ojan penkalta tai sen läheisyydestä. Turvetta otetaan mahdollisuuksien mukaan ojan penkalta. Suokasvillisuuden vahingoittumista pyritään välttämään. Veteen liettyneen humuksen kulkeutumisen estämiseksi käytetään patomuurissa suodatinkangasta. Yhdistys hankkii tarvittavan määrän kangasta (n. 1 m²).

Padon rakentaminen on tarkoitus toteuttaa syksyllä 2025 luonnoneläinten lisääntymisajan ulkopuolella.

Toimenpiteellä tavoiteltavat ympäristövaikutukset

A) Suon luonnonmukainen vesitalous paranee. Suon kyky pidättää vettä kasvaa ja suon reunaosien suoekosysteemi palautuu lähemmäksi alkuperäistä. Suo ennallistuu. Ko. toimenpide vaikuttaa erityisesti V-padon vaikutusalueella olevan rahkasammalkuljun ennallistumiseen (Kuvat: K7 ja K8).

B) Suon reuna-alueiden turpeenmuodostuksen tehostuessa, on sillä myös ilmastollisia vaikutuksia. Padon vaikutusalueella ilmassa olevan CO₂ -kaasun sitoutuminen suokasveihin ja myöhemmin varastoituminen turpeeseen lisääntyy. Lisäksi padon rakentamisessa käytetty puumassa toimii pitkäaikaisena hiilen varastona. Suon ennallistuessa ja avo -ojan kasvaessa umpeen, myös metaanin vapautuminen ilmaan vähenee. Näin pato vaikuttaa pienimuotoisesti ilmastonmuutosta hillitsevästi.

C) Toimenpiteen kohteena olevan suo-ojan vedet virtaavat rauhoitusalueen ulkopuolella kokoamaojassa (Kuva: K_9), joka laskee Eurajokeen n. 2,5 km päästä suunnitellusta käsipadosta. Kohdealue sijaitsee happamilla sulfaattimailla GTK:
http://www.gtk.fi/tietopalvelut/palvelukuvaukset/happamat_sulfaattimaat.html).

Kakkerinsuolta tulevista ja jokeen laskevista ojista on mitattu erittäin alhaisia pH -arvoja (luokkaa pH 5 - 4). Käsipato vähentää omalta osaltaan jokeen kohdistuvaa happaman veden kuormitusta.

Yksittäisellä käsipadollakin voidaan katsoa olevan positiivinen vaikutus Eurajoen veden happamuustason säilymisessä vesiekosysteemille sopivana. Nyt lupahakemuksen alainen pato olisi jo kolmastoista Vesiensuojeluyhdistyksen suolle rakentama käsipato. Patojen yhteisvaikutuksen vähentää hapanta vettä, humusaineita ja niihin sitoutuneita metalleja kuormittamasta Eurajokea voidaan katsoa olevan jo mainittava. Ne voivat omalta osaltaan vähentää Eurajoessa riskiä happamuuspiikkien syntyyn. Tämä taas vähentää joen alajuoksun kalakuolemariskiä ja edesauttaa kalojen, erityisesti vaelluskalojen kudun onnistumista.

D) Kirjallisuustietojen perusteella suodatinkankaalla varustettu käsipato pidättää tehokkaasti kiintoaineiden pääsyä vesistöön. Myös tällä on positiivinen vaikutus Eurajoen vesiekosysteemiin. Kiintoaineiden tiedetään liettävän kalojen kutupaikkoja ja pohjaeläinten elinalueita. Myös koskialueiden kutupaikat liettyvät alivirtaama-aikoina. Kutupaikkojen liettyminen haittaa merkittävästi erityisesti vaelluskalojen lisääntymistä. Käsipadot vähentävät omalta osaltaan liettymisongelmaa.

Kiintoaineiden sedimentoitua joen pohjaan, muuttaa se myös pohjan kasvualustaa. Tästä hyötyvät useat vesikasvit. Lisäksi kiintoaineeseen on sitoutuneena ravinteita. Tämä kiihdyttää vesien rehevöitymistä ja umpeenkasvua. Käsipatojen kyky pidättää kiintoaineiden pääsyä vesistöön, hidastaa myös Eurajoen rehevöitymistä ja umpeenkasvua.

E) Patojen vaikutuksesta veden virtaus hidastuu ja merkittävä osa vedestä varastoituu suohon. Tämä lisää vesien hallittavuutta ja hydrologista vakautta. Sadekausien tulvat vähentyvät ja virtaushuiput madaltuvat. Niiden aikaan saama vesistökuormitus vähentyy. Padot parantavat Eurajoen valuma-alueen vesienhallintaa.

Natura tarveharkinta

Padon rakentamisella ei ole merkittäviä negatiivisia vaikutuksia Natura-alueeseen.

Vettymishaittariski

Edellä esitetyistä toimenpiteistä johtuen padon vaikutusalueella olevilla yksityismailla ei ole vettymisriskiä, eikä niihin kohdistu suunnitellusta padosta muutakaan negatiivista vaikutusta. Yhdistys arvioi, että padoilla voi sen sijaan olla positiivista vaikutusta alueen metsä- ja peltomaiden kasvuolosuhteisiin.

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys hakee toimenpidelupaa edellä esitetyle Kakkerinsuon osaennallistamissuunnitelmalle vuodelle 2025.

Eurassa 18.11.2024.

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry:n puolesta:

Seppo Varjonen
puheenjohtaja

Jari Sepponen
varapuheenjohtaja

Liitteet: Ennallistamiskohteen kartta ja kuvat.

Tiedoksi: Marko Alakruuvi, Luonnonsuojelun asiantuntija, Metsähallitus

Yhteyshenkilö:

Seppo Varjonen

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry

puheenjohtaja

sevarjo@saunalahti.fi

p. 050 5607357

www.evsy.ry